

САНХҮҮГИЙН
ЗОХИЦУУЛАХ
ХОРОО

ВИРТУАЛ ХӨРӨНГИЙН ҮЙЛЧИЛГЭЭ ҮЗҮҮЛЭГЧДИЙН ХУУЛЬ ЭРХ ЗҮЙН ОРЧИН БОЛОН ЗАХ ЗЭЭЛИЙН НӨХЦӨЛ БАЙДАЛ

Хяналт шалгалт, зохицуулалтын газар
Мөнгө угаахтай тэмцэх алба
Хянан шалгагч Г.Ивээл

2021.11

1 bitcoin = 65000\$

2023.10

1 bitcoin = 34500\$

2008

БИТКОЙНИЙ
'ТАНИЛЦУУЛГА'
НИЙТЛЭГДЭВ

2009.01.03

АНХНЫ КОЙНЫГ ОЛБОРЛОВ

2010

АНХНЫ ГҮЙЛГЭЭ

2023 ОНЫ
БАЙДЛААР

Бүртгэгдсэн
койн

22,530

Амжилтгүй койн

2000+

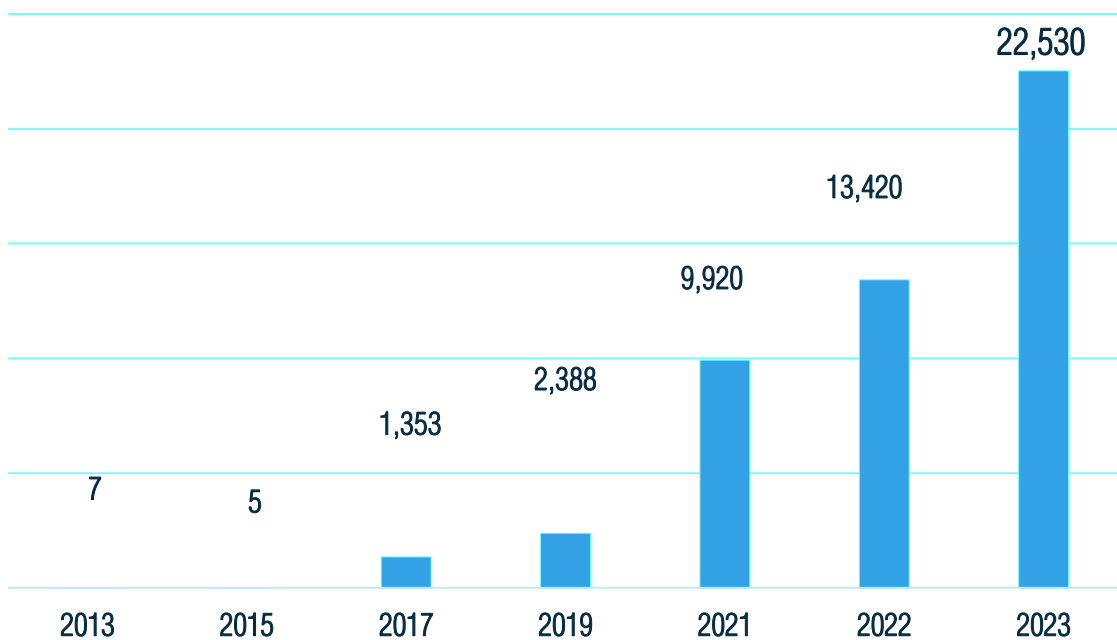
Бүртгэгдсэн
платформ

547+

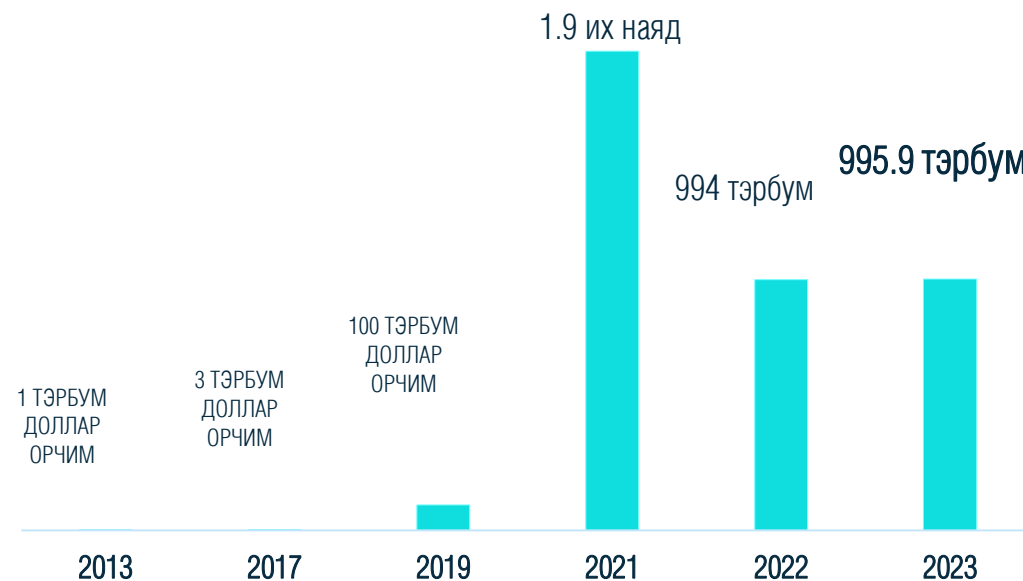
Зах зээлийн үнэлгээ

\$995.9 тэрбум

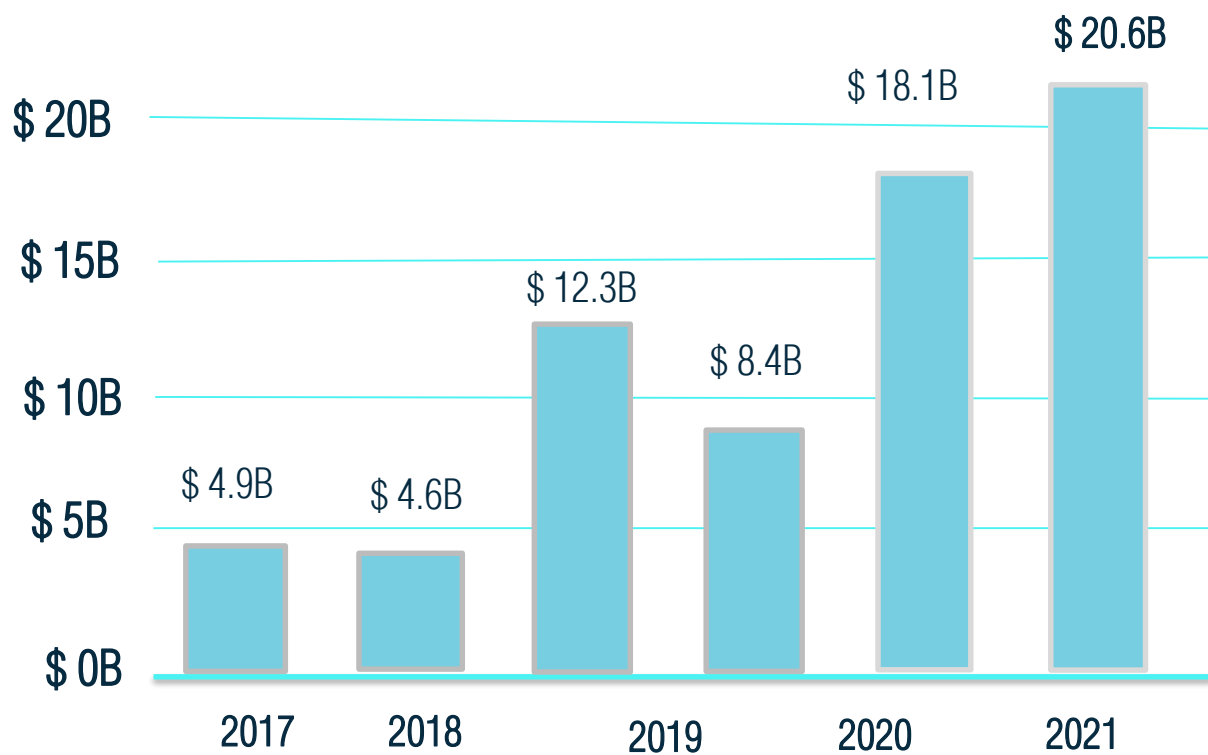
КОЙН БҮРТГЭГДСЭН БАЙДАЛ

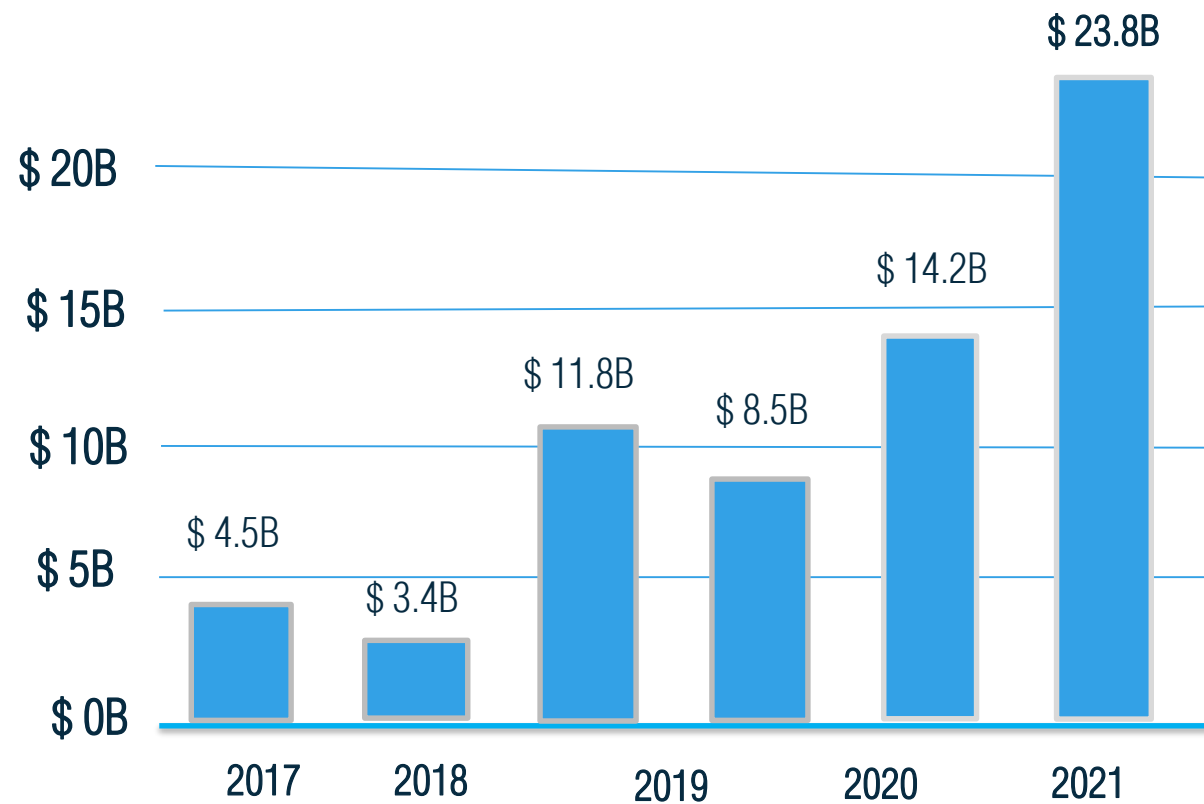
ЗАХ ЗЭЭЛИЙН ҮНЭЛГЭЭ

ХУУЛЬ БУС ХЭТЭВЧНЭЭС ХҮЛЭЭН АВСАН
КРИПТОВАЛЮТ

КРИПТОВАЛЮТААР ДАМЖУУЛЖ УГААСАН
ХӨРӨНГӨ

Зохицуулалт хийхээс татгалзах

Салбарын оролцогч, үйлчлүүлэгчид хамгаалалтгүй үлдэж, МУТС болон бусад гэмт хэргийн гаралт нэмэгдэх эрсдэлтэй

Ухуулга, сурталчилгаа хийх

Ойлголт төлөвших хэдий ч багагүй цаг хугацаа шаардлагатай, эрх зүйн зохицуулалтгүй хэвээр үлдэнэ

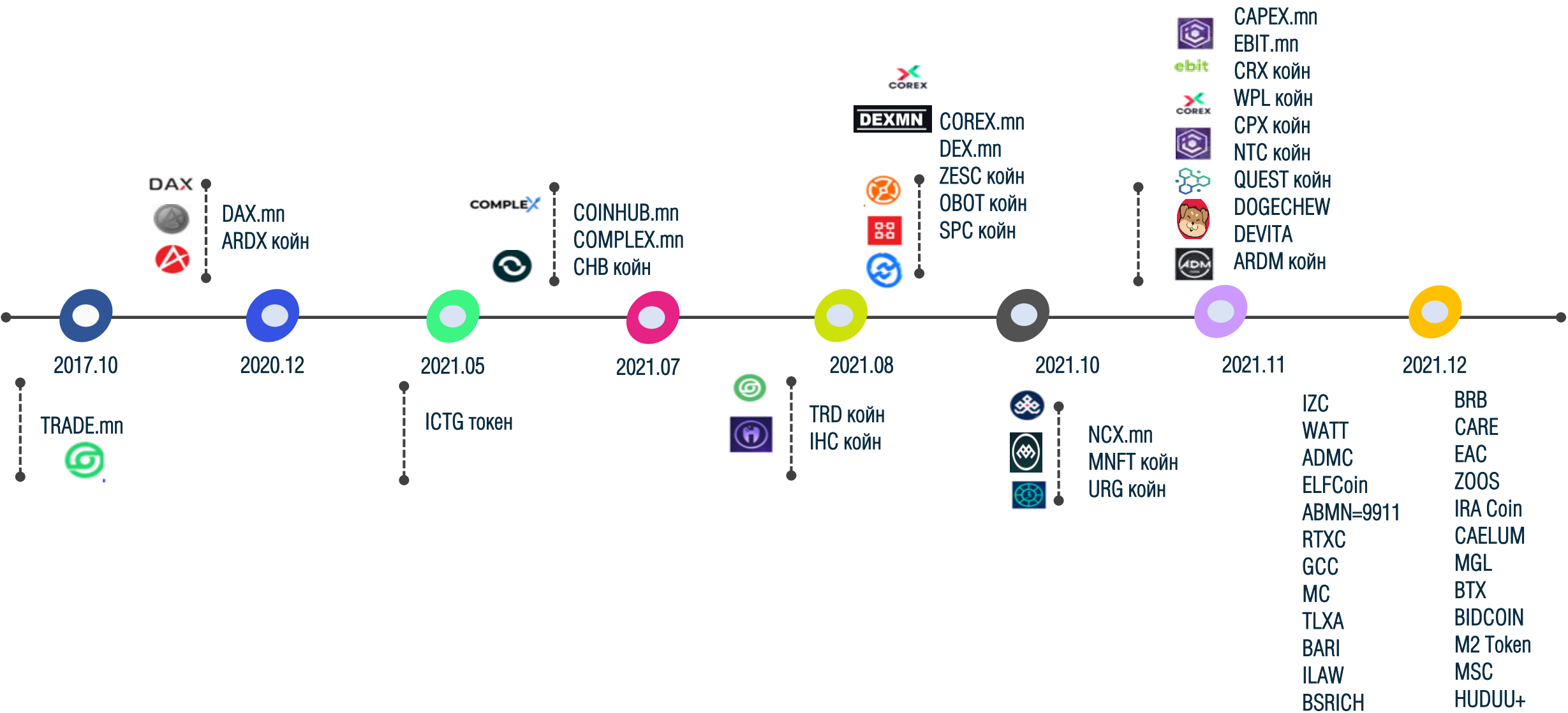
Төрийн бус байгууллагаар гүйцэтгүүлэх

Зардал, үр өгөөжийг тооцох, хяналт, зохицуулалтыг бүрэн хэрэгжүүлэх боломж хязгаарлагдмал

Хууль тогтоомжийн төсөл боловсруулах

Талуудын эрх, үүрэг, хариуцлагыг тодорхойлж, ФАТФ-ын шаардлагад нийцүүлж, зах зээлийг эрсдэлээс хамгаална

24

Нийт бүртгэгдсэн
платформ

63

Анхдагч болон
хоёрдогч зах зээл
дээр гарсан
койн/Токений тоо

970 тэрбум

Анхдагч зах зээл
дээрээс татан
төвлөрүүлсэн
хөрөнгийн хэмжээ

850 мянга

Платформ дээр данс
нээлгэсэн иргэдийн
тоо

УЛСЫН ИХ ХУРЛЫН ДАРГААС ӨГСӨН ҮҮРЭГ ДААЛГАВРЫН ХҮРЭЭНД

АЖЛЫН ХЭСГИЙН АХЛАГЧ:

- Санхүүгийн зохицуулах хороо

АЖЛЫН ХЭСГИЙН ГИШҮҮН:

- Монголбанк
- Үндэсний аудитын газар
- Татварын ерөнхий газар
- Улсын бүртгэлийн ерөнхий газар

92

ХУУЛИЙН ЭТГЭЭДИЙН
ДҮГНЭЛТ

4

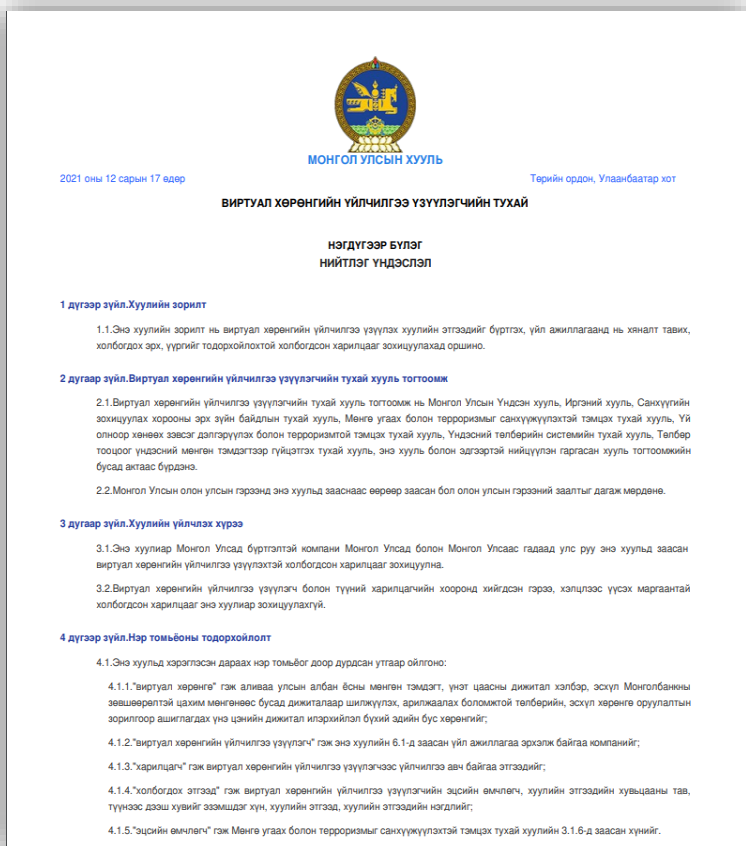
ТӨРЛИЙН ТАЙЛАН

ЗӨВЛӨМЖ 15. ШИНЭ ТЕХНОЛОГИ

- ВХҮҮ-ийг **БҮРТГЭЛЖҮҮЛЭХ, ТУСГАЙ ЗӨВШӨӨРӨЛ ОЛГОХ**
- ВХҮҮ-ний МУТС **ЭРСДЭЛИЙГ ҮНЭЛЭХ**, бууруулах, үр дүнтэй арга хэмжээ авах
- **ХЯНАЛТ ШАЛГАЛТ**ыг тогтмол эрсдэлд суурилсан аргачлалаар хэрэгжүүлэх
- Тухайн улсад үүсгэн байгуулагдсан ВХҮҮ-дийг бүртгэж, **ЗОХИЦУУЛАХ БАЙГУУЛЛАГЫГ ТОМИЛОХ**
- ВХҮҮ-дийг **МУТСТ ШААРДЛАГУУДЫГ БИЕЛҮҮЛЭХИЙГ** үүрэг болгох, биелэлтэд хяналт тавих
- **ЗӨВШӨӨРӨЛГҮЙ** үйл ажиллагааг эрхлэгчдэд **ШИЙТГЭЛИЙН АРГА ХЭМЖЭЭ** авах

Виртуал хөрөнгийн үйлчилгээ үзүүлэгчийн тухай
хууль 2021 оны 12 дугаар сарын 17-ны өдөр
батлагдав

Нэмэлт, өөрчлөлт орсон хуулиуд

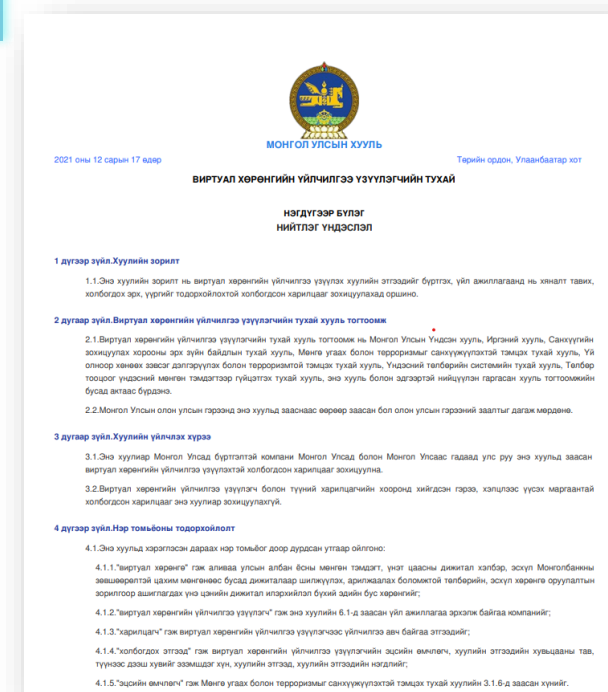
1. Санхүүгийн зохицуулах хорооны эрх зүйн байдлын тухай хууль
2. Эрүүгийн хууль
3. Эрүүгийн хэрэг хянан шийдвэрлэх тухай хууль
4. Зар сурталчилгааны тухай хууль
5. Зөрчлийн тухай хууль
6. Зөрчил шалган шийдвэрлэх тухай хууль
7. Мөнгө угаах болон терроризмыг санхүүжүүлэхтэй тэмцэх тухай хууль
8. Улсын тэмдэгтийн хураамжийн тухай хууль
9. Нэмэгдсэн өртгийн албан татварын тухай хууль
10. Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль
11. Төрийн болон орон нутгийн өмчийн хөрөнгөөр бараа, ажил, үйлчилгээ худалдан авах тухай хууль
12. Төрийн албаны тухай хууль
13. Татварын ерөнхий хууль

ХУУЛИЙН ЗОРИЛГО, ХАМРАХ ХҮРЭЭ

Виртуал хөрөнгийн үйлчилгээ үзүүлэх хуулийн этгээдийг **бүртгэх, үйл ажиллагаанд нь хяналт тавих, холбогдох эрх, үүргийг тодорхойлохтой холбогдсон харилцааг зохицуулахад оршино.**

Монгол Улсад бүртгэлтэй компани Монгол Улсад болон Монгол Улсаас гадаад улс руу энэ хуульд заасан виртуал хөрөнгийн үйлчилгээ үзүүлэхтэй холбогдсон харилцааг зохицуулна.

Виртуал хөрөнгийн үйлчилгээ үзүүлэгч болон түүний харилцагчийн хооронд хийгдсэн гэрээ, хэлцлээс үүсэх маргаантай холбогдсон харилцааг **Виртуал хөрөнгийн үйлчилгээ үзүүлэгчийн тухай хуулиар зохицуулахгүй.**

ХАРИУЦЛАГА

Виртуал хөрөнгийн үйлчилгээнд хамаарах үйл ажиллагааны үр дүнд үүссэн хохирлыг **төр хариуцахгүй**

ICO, IDO, STO

Виртуал хөрөнгийн үйлчилгээ үзүүлэгчээр **дамжуулахгүй нийтэд санал болгох, худалдахыг хориглоно**

ЗАР СУРТАЛЧИЛГАА

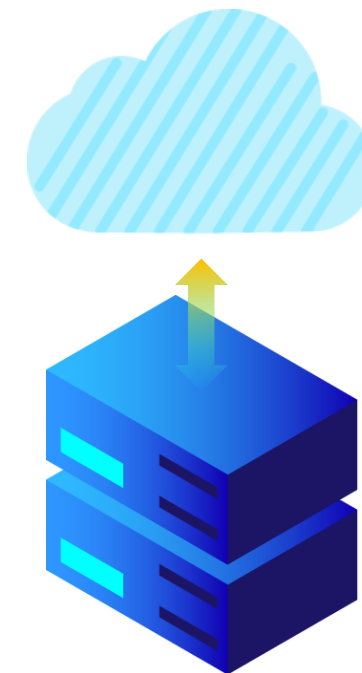
Виртуал хөрөнгийг бусад **санхүүгийн хэрэгсэл, үйлчилгээтэй адилтган сурталчлахыг хориглоно**

ВИРТУАЛ ХӨРӨНГӨ ГЭЖ

Дижиталаар шилжүүлэх, арилжаалах боломжтой төлбөрийн, эсхүл хөрөнгө оруулалтын зорилгоор ашиглагдах үнэ цэний дижитал илэрхийлэл бүхий эдийн бус хөрөнгө

Аливаа улсын албан ёсны мөнгөн тэмдэгт **биш**
Үнэт цаасны дижитал хэлбэр **биш**
Монголбанкны зөвшөөрөлтэй цахим мөнгө **биш**

Виртуал хөрөнгийн үйлчилгээ

Хүн, хуулийн этгээд, гэрээ, хэлцэлд оролцогчийн нэрийн өмнөөс, тэдгээрийн захиалгаар, эсхүл тэдгээрт зориулан үзүүлэх виртуал хөрөнгийн үйлчилгээнд дараах үйл ажиллагаа хамаарна:

1. виртуал хөрөнгө, албан ёсны мөнгөн тэмдэгт хооронд арилжих;
2. нэг болон олон төрлийн виртуал хөрөнгийг хооронд арилжих;
3. виртуал хөрөнгийг шилжүүлэх;
4. виртуал хөрөнгө, түүнд хамаарах хэрэгслийг хадгалах, удирдах;
5. виртуал хөрөнгийг олон нийтэд санал болгох, худалдахтай холбоотой санхүүгийн үйл ажиллагаанд оролцох болон үйлчилгээ үзүүлэх.

САНХҮҮГИЙН ЗОХИЦУУЛАХ
ХОРООНЫ ДАРГЫН
ТУШААЛ

2021 оны 11 сарын 25 өдөр

Дугаар 314

Улаанбаатар хот

Ажлын хэсэг байгуулах тухай

Санхүүгийн зохицуулах хорооны эрх зүйн байдлын тухай хуулийн 16 дугаар зүйлийн 16.1.5, Улсын Их Хурлын 2006 оны 45 дугаар тогтоолоор батлагдсан "Санхүүгийн зохицуулах хорооны дүрэм"-ийн 3.1.6, 3.2 дахь заалтыг тус тус үндэслэн ТУШААХ нь:

1. Виртуал хөрөнгийн үйлчилгээ үзүүлэгчдийн үйл ажиллагааны журам, дагаж мөрдөх шалгуур үзүүлэлтийг боловсруулах, судалгаа шинжилгээ хийх чиг үүрэг бүхий ажлын хэсгийг дараах бүрэлдэхүүнтэйгээр байгуулсугай.

Ажлын хэсгийн ахлагч:

Н.Хүдэрчулуун Орон тооны гишүүн, дэд дарга

Ажлын хэсгийн гишүүд:

Б.Дөлгөөн Үнэт цаасны газрын ДҮТОГ

Н.Оюунчимэг Зах зээлийн судалгаа, хөгжлийн газрын дарга

Б.Долгорсүрэн Хяналт шалгалт, зохицуулалтын газрын ДҮТОГ

А.Тамир Мэдээллийн технологийн хэлтсийн ДҮТОГ

А.Нинжин Үнэт цаасны газрын ахлах референт

Н.Энхбаатар Үнэт цаасны газрын ахлах референт

П.Байгалмаа Зах зээлийн судалгаа, хөгжлийн газрын ахлах референт

Э.Эрдэнэтуяа Хяналт шалгалт, зохицуулалтын газрын ахлах референт

У.Ганчимэг Хяналт шалгалт зохицуулалтын газрын Мөнгө угаахтай тэмцэх албаны ахлах хянан шалгагч

Б.Номинчулуун Хяналт шалгалт зохицуулалтын газрын Мөнгө угаахтай тэмцэх албаны хянан шалгагч

Р.Цэвэлмаа Хууль, эрх зүйн хэлтсийн ахлах мэргэжилтэн

Б.Дөлгөөн Үнэт цаасны газрын мэргэжилтэн

Г.Наранзул Үнэт цаасны газрын мэргэжилтэн

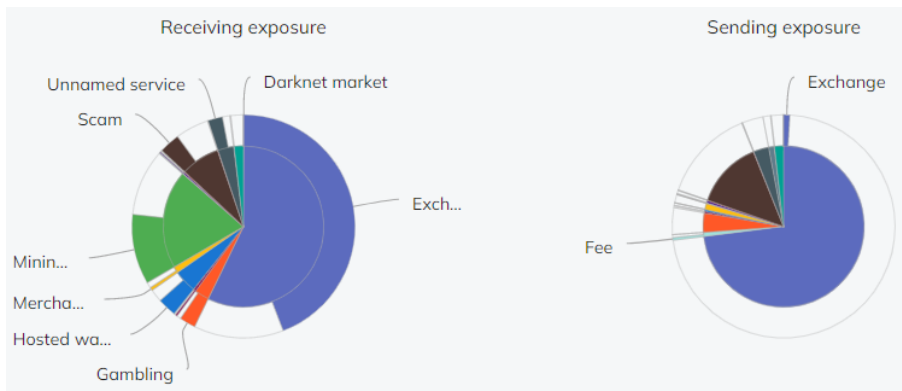
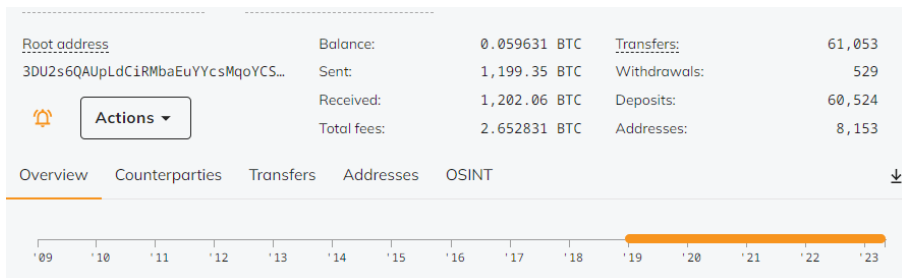
С.Будбаяр Зах зээлийн судалгаа, хөгжлийн газрын мэргэжилтэн

О.Мөнхбат Зах зээлийн судалгаа, хөгжлийн газрын мэргэжилтэн

151836000778

1. ВХҮҮ–ийн бүртгэлийн журам
2. ВХҮҮ–ийн үйл ажиллагааны журам
3. ВХҮҮ–ийн үйл ажиллагаа эрхлэх тохиромжтой этгээдийг тодорхойлох
4. ВХҮҮ–ийн үйл ажиллагаанд хязгаарлалт тогтоох, түр зогсоох
5. ВХҮҮ–ийн үйл ажиллагаанд зайны болон газар дээрх хяналт шалгалт хийх
6. ВХҮҮ–ээс төвлөрүүлэх зохицуулалтын үйлчилгээний хөлсний хэмжээг тогтоох, төвлөрүүлэх журам
7. ВХҮҮ–ийн үйл ажиллагаанд аудит хийх хуулийн этгээдийг бүртгэх, бүртгэхэд тавих нөхцөл, шаардлагыг тогтоох журам
8. ВХҮҮ–ийн мэргэжлийн холбоонд тавих шаардлагыг тогтоох журам

Overview Counterparties Transfers Addresses OSINT

Counterparty	Insights	Transfers	Sent	Received	12/18	05/23
BTC.com Pool		3,989	0.00	29.9752		
Binance.com		3,247	4.945341	195.1996		
FreeBitco.in		2,401	0.00	32.2917		
Coinbase.com		2,001	0.00	22.8202		
ViaBTC.com		1,944	0.00	17.0258		
NiceHash.com		1,814	0.00	12.2282		
CryptoBrowser.site		1,481	0.00	0.084482		
Poolin.com		1,390	0.00	21.0603		
3HjqzqHKvVkBWx34V...		1,121	0.00	76.3167		
AntPool.com		1,100	0.00	8.366248		

САЛБАРЫН ЕРӨНХИЙ ЗУРАГЛАЛ

ГҮЙЛГЭЭГ ХАРАХ

ГҮЙЛГЭЭ ХИЙЖ БАЙГАА ЭТГЭЭДИЙГ ХАРАХ

БҮРТГЭЛГҮЙ ВХҮҮ-ИЙГ ИЛРҮҮЛЭХ

САНХҮҮГИЙН
ЗОХИЦУУЛАХ
ХОРОО

ВИРТУАЛ ХӨРӨНГИЙН ҮЙЛЧИЛГЭЭ ҮЗҮҮЛЭГЧИД ТАВИГДАХ ШААРДЛАГА

Виртуал хөрөнгийн үйлчилгээ үзүүлэгчийн
хэлтсийн мэргэжилтэн Д.Эрдэнэхүү

ВХҮҮ–Д ТАВИГДАХ ШААРДЛАГА

ВХҮҮ ТУХАЙ ХУУЛИЙН 7 ДУГААР ЗҮЙЛ

ХУВЬ НИЙЛҮҮЛСЭН
ХӨРӨНГИЙН ХЭМЖЭЭ

БҮТЭЦ ЗОХИОН
БАЙГУУЛАЛТ,
ХҮНИЙ НӨӨЦ

ПРОГРАММ
ХАНГАМЖ,
МЭДЭЭЛЛИЙ
ТЕХНОЛОГИ

ТОХИРОМЖТОЙ
ЭТГЭЭДИЙГ
ТОДОРХОЙЛОХ
ЖУРАМ

ВХҮҮ–Д ТАВИГДАХ ШААРДЛАГА

ХУВЬ НИЙЛҮҮЛСЭН ХӨРӨНГИЙН ХЭМЖЭЭ

ҮЙЛЧИЛГЭЭ ТУС БҮР
400 САЯ ТӨГРӨГ

ХУВЬ НИЙЛҮҮЛСЭН ХӨРӨНГӨ НЬ
ХУУЛЬ ЁСНЫ БАЙХ

ЗЭЭЛИЙН ЭХ ҮҮСВЭРЭЭС
БУСАД МӨНГӨН ХӨРӨНГӨ

Бүтэц зохион
байгуулалт,
хүний нөөц

- 5 болон түүнээс дээш ТУЗ гишүүнтэй байна
- 2–оос доошгүй нь хараат бус гишүүн байна.

МУТСТ тухай хуулийн хэрэгжилтэнд хяналт тавих комплайнсын ажилтан

Мэдээлэл технологи, аюулгүй байдал хариуцсан ажилтан

Дотоод хяналт, эрсдэлийн удирдлагыг хэрэгжүүлэх ажилтан

- Харилцагчийн үйлчилгээний ажилтан
- ВХҮҮТХ 6.1.1–6.1.5 хариуцсан ажилтан

Давхар ажил эрхэлдэггүй байна

ВХҮҮ–д ТАВИГДАХ ШААРДЛАГА

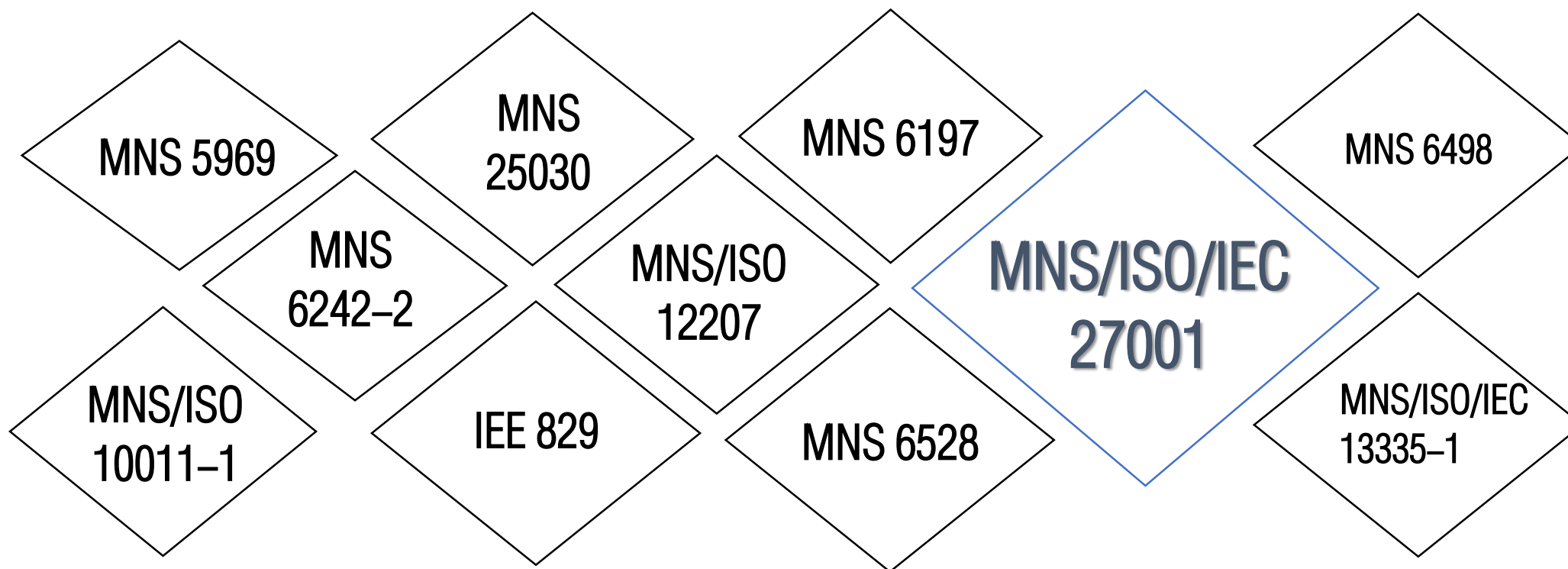
Программ хангамж, мэдээллийн технологийн шаардлага

- Арилжааны хяналтын систем
- Дотоод хяналтын болон мэдээллийг хадгалах систем
- Албан ёсны лицензтэй аюулгүй байдлыг хангах систем
- Олон нийтэд мэдээлэл хүргэх хэсэг буюу нээлттэй самбартай байх
- МУТСТ хуульд заасан шаардлагыг хэрэгжүүлэх хяналтын систем

Зах зээлийн шаардлагад нийцүүлэн хөгжүүлэх, шинэчлэх боломжтой байх

МЭДЭЭЛЛИЙН ТЕХНОЛОГИЙН СТАНДАРТ

ТОХИРОМЖТОЙ ЭТГЭЭДИЙГ ТОДОРХОЙЛОХ ЖУРАМ

ХУВЬЦАА ЭЗЭМШИГЧ, ЭРХ БҮХИЙ АЛБАН ТУШААЛТАН, ГҮЙЦЭТГЭХ УДИРДЛАГА

Банк, санхүү, нягтлан бодох бүртгэл, эдийн засаг, хууль, эрх зүйн мэргэжлээр их дээд сургууль төгссөн байх, салбартаа 2–оос доошгүй жил ажилласан байх

Эрүүгийн хариуцлага, шийтгэл хүлээгээгүй байх

Сүүлийн 1 жилийн хугацаанд салбарын ёс зүйн хэм хэмжээг зөрчсөнөөс үүдэн ажлаас халагдах арга хэмжээ авахуулаагүй байх

Нийтийн албанд нийтийн болон хувийн ашиг сонирхлыг зохицуулах, ашиг сонирхлын зөрчлөөс урьдчилан сэргийлэх тухай хуулийн 20, 21, 22 дугаар зүйлд харшлаагүй байх

САНХҮҮГИЙН
ЗОХИЦУУЛАХ
ХОРОО

ЗАХ ЗЭЭЛИЙН НӨХЦӨЛ БАЙДАЛ

ВИРТУАЛ ХӨРӨНГИЙН ҮЙЛЧИЛГЭЭ ҮЗҮҮЛЭГЧ

Хууль батлагдахаас өмнө **24**

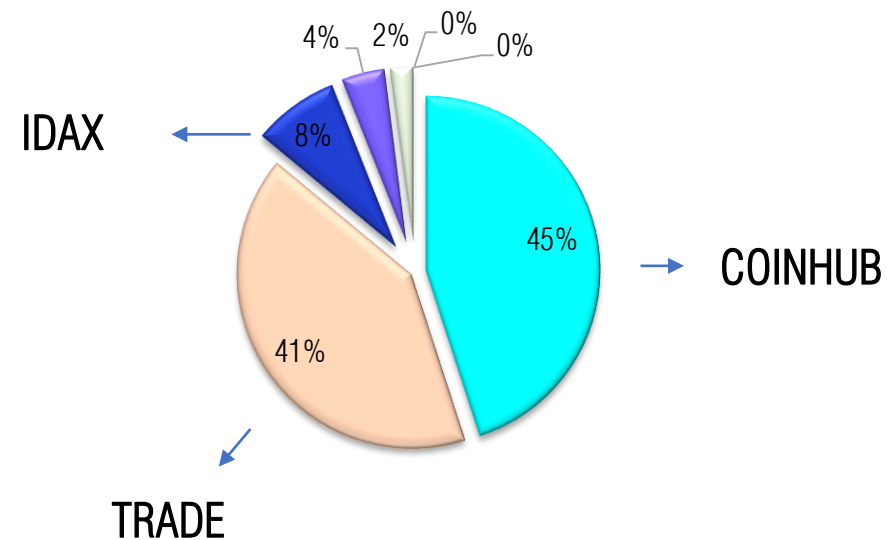
Хороонд хүсэлт гаргасан **15**

Хороо татгалзсан **3**

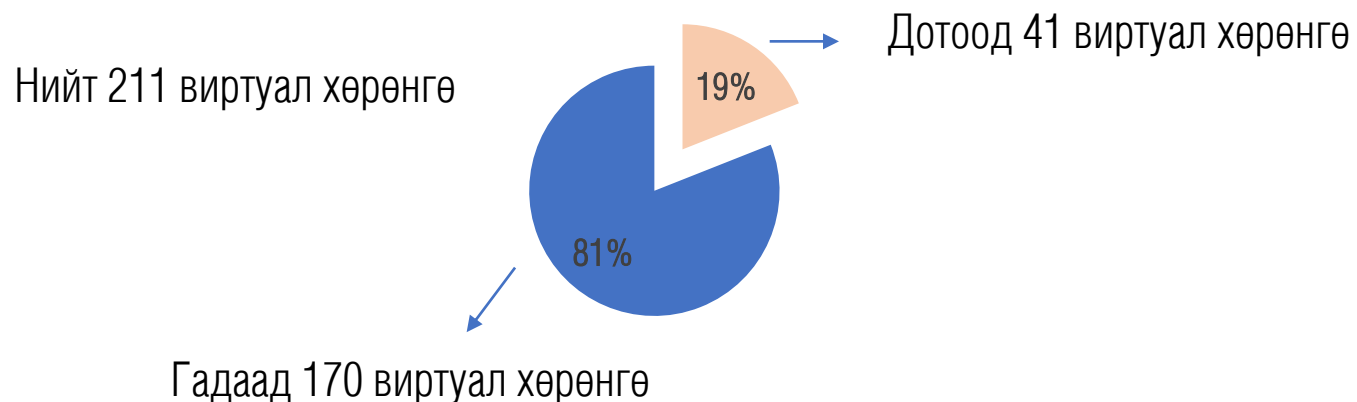
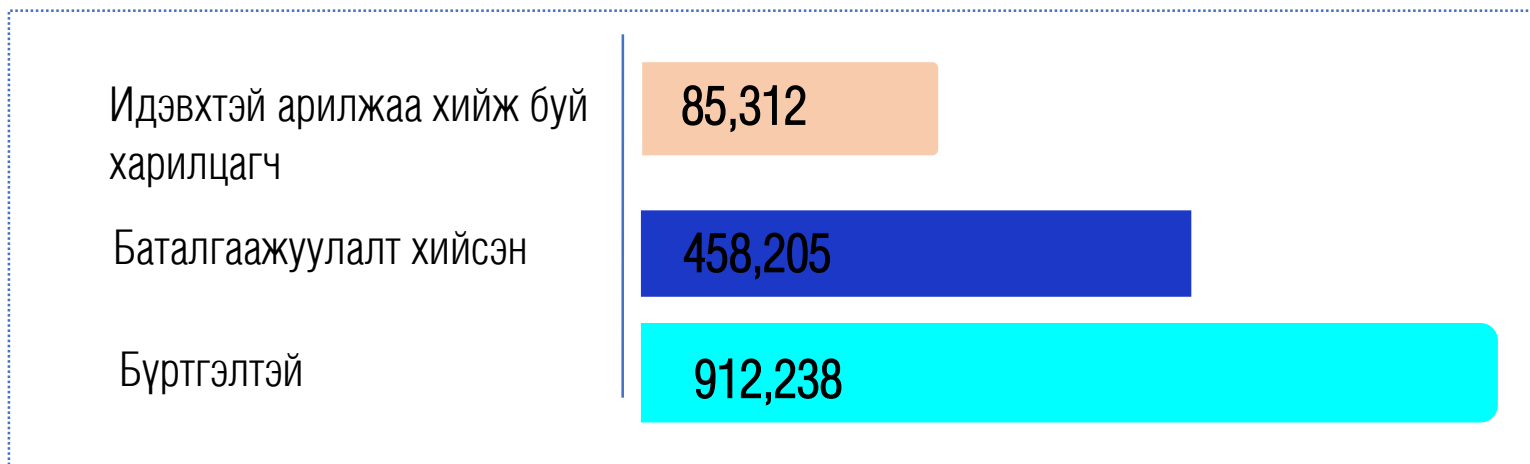
Хороонд бүртгэлтэй **12**

Нийт зах зээлийн **94** хувийг гурван виртуал хөрөнгийн үйлчилгээ үзүүлэгч бүрдүүлж байна

ВИРТУАЛ ХӨРӨНГИЙН ҮЙЛЧИЛГЭЭ ҮЗҮҮЛЭГЧ – 12

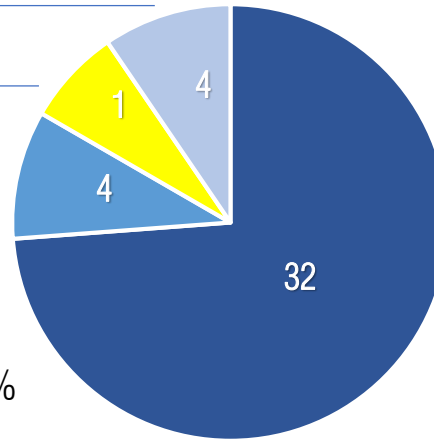
ДОТООДЫН ВИРТУАЛ ХӨРӨНГӨ – 41

ХАНШИЙН ХЭЛБЭЛЗЭЛ

Огт арилжаа хийгдээгүй – 12%

Анхны ханшнаас өссөн – 2%

Анхны ханшин дээр байгаа – 12%

Анхны ханшнаас унасан – 80%

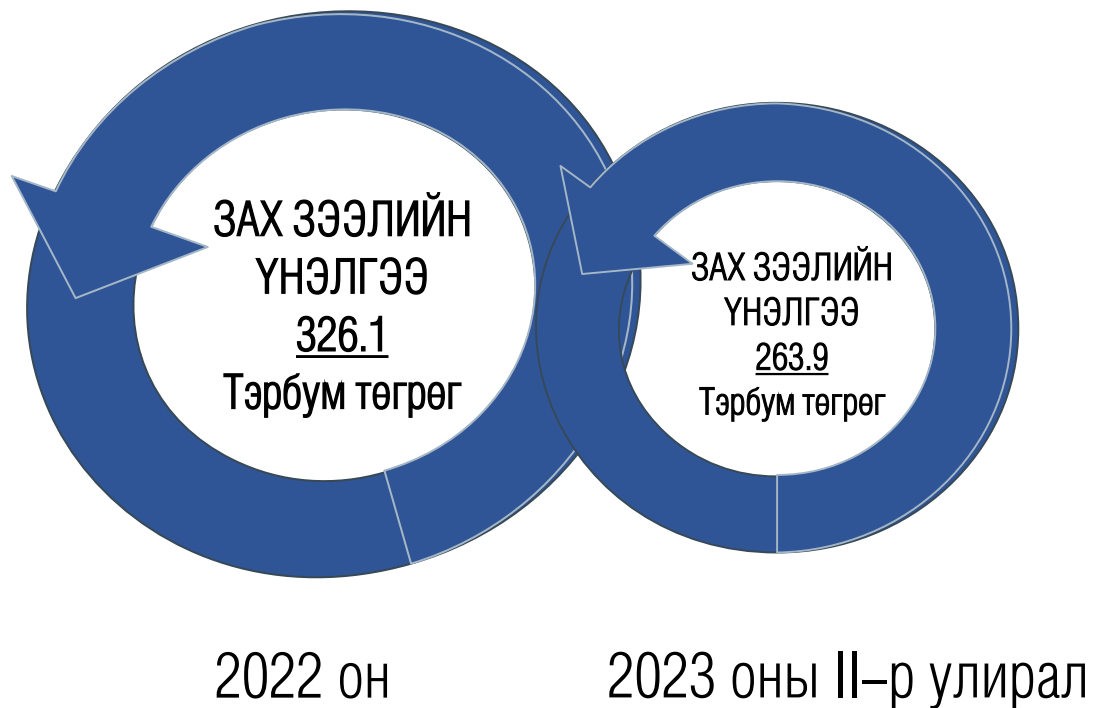

Анхны ханшнаас унасан виртуал хөрөнгүүдийн уналтын дундаж хувь 70 орчим хувьтай байна.

ЗАХ ЗЭЭЛИЙН НӨХЦӨЛ БАЙДАЛ

ДОТООДЫН ВИРТУАЛ ХӨРӨНГӨ

98.2 тэрбум төгрөг

IHC

70%

ARDX

САНХҮҮГИЙН
ЗОХИЦУУЛАХ
ХОРОО

АНХААРАЛ ХАНДУУЛСАНД БАЯРЛАЛАА